

ปัจจัยความเสี่ยง และการบริหารความเสี่ยง

วิสัยทัศน์

ธนาคารตระหนักดีว่าการบริหารความเสี่ยงเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการประกอบธุรกิจของสถาบันการเงิน โดยได้มีการกำหนดแนวทางในการบริหารความเสี่ยงแต่ละด้าน เพื่อให้แน่ใจได้ว่าธนาคารมีกลไกกำกับดูแลการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ ในช่วงที่ผ่านมา ธนาคารได้วิเคราะห์ถึงปัจจัยความเสี่ยงสำคัญที่อาจมีผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจการเงิน และนำมาปรับปรุงโครงสร้างองค์กร ตลอดจนกระบวนการบริหารความเสี่ยงด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างให้ระบบการบริหารความเสี่ยงของธนาคารมีประสิทธิภาพได้มาตรฐานเทียบเคียงระดับสากล และสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ Basel

คณะกรรมการกำกับความเสี่ยง คณะกรรมการบริหาร และผู้บริหารระดับสูง มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายการบริหารความเสี่ยง ทบทวนความเหมาะสมของนโยบาย และระบบการบริหารความเสี่ยง กำหนดกลยุทธ์ในการบริหารความเสี่ยง ตลอดจนดูแลและติดตามความเสี่ยงของธนาคารให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการบริหารความเสี่ยงของธนาคารที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการธนาคาร

กระบวนการบริหารความเสี่ยงของธนาคารประกอบด้วย การระบุความเสี่ยงสำคัญซึ่งจะส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจของธนาคาร การประเมินความเสี่ยงแต่ละประเภท การติดตามและควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ภายในระดับที่เหมาะสม และการรายงานความเสี่ยงประเภทต่าง ๆ ให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบเพื่อให้สามารถบริหาร และ/หรือจัดการความเสี่ยงได้ทันต่อเหตุการณ์

หลักการสำคัญของการบริหารความเสี่ยงตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ให้หน่วยงานธุรกิจ ซึ่งดำเนินธุรกิจที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง มีหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบต่อการบริหารความเสี่ยงต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และให้ความเสี่ยงอยู่ในขอบเขตที่ได้รับการอนุมัติ ตลอดจนสอดคล้องกับนโยบายความเสี่ยงโดยรวมของธนาคารที่ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการธนาคาร โดยหน่วยงานบริหารความเสี่ยงทำหน้าที่ติดตามและควบคุมความเสี่ยงอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

ภาวะแวดล้อมและความเสี่ยงสำคัญที่อาจมีผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจของธนาคาร รวมถึงแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงแต่ละด้าน มีดังนี้

1) ความไม่แน่นอนของภาวะเศรษฐกิจโลก และเศรษฐกิจไทย

หนึ่งในปัจจัยเสี่ยงต่อการเติบโตของเศรษฐกิจโลก คือ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด-19) ที่ยังแพร่ระบาดอย่างต่อเนื่องและเป็นระลอก ๆ ในหลายประเทศ รวมถึงประเทศไทย แม้ว่าการพัฒนาวัคซีนจะประสบความสำเร็จในช่วงปลายปีที่ผ่านมา แต่กระบวนการกระจายวัคซีนยังดำเนินไปอย่างล่าช้า และจำกัดอยู่เฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้วเป็นส่วนมาก ทั้งยังมีความไม่แน่นอนของประสิทธิภาพของวัคซีนในการป้องกันโควิด-19 ที่กลายพันธุ์ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการแพร่ระบาดระลอกใหม่อีกรอบ นำไปสู่การประกาศใช้มาตรการควบคุมการระบาดต่าง ๆ เช่น การจำกัดการเดินทาง

การห้ามเดินทางข้ามประเทศ และการห้ามออกนอกเคหสถาน ในยามวิกาลอีกครั้งในบางประเทศ ซึ่งจะส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ หยุดชะงัก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การบริโภคภาคเอกชน และการท่องเที่ยว และทำให้รัฐบาลประเทศต่าง ๆ ต้องกู้เงินเพื่อใช้มาตรการทางการคลังในการกระตุ้นเศรษฐกิจ มีระดับหนี้สาธารณะที่เพิ่มสูงขึ้น อันจะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการใช้จ่ายของภาครัฐเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในอนาคต นอกจากนี้ มาตรการที่เข้มงวดดังกล่าว ยังส่งผลให้ธุรกิจบางส่วนประสบกับปัญหาสภาพคล่อง บางส่วนมีปัญหาถึงขั้นล้มละลาย ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการเงินตัวของเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยต่อไป

ความไม่แน่นอนของนโยบายการค้าและห่วงโซ่อุปทานระหว่างประเทศ โดยเฉพาะนโยบายทางการค้าของสหรัฐอเมริกาและจีน เป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกอีกประการหนึ่ง การที่นายโจ ไบเดน เข้ารับตำแหน่งเป็นประธานาธิบดีคนใหม่ของสหรัฐอเมริกา จะได้ส่งผลให้ความขัดแย้งทางการค้าระหว่างสองประเทศมีความรุนแรงลดลง โดยนโยบายทางการค้าของสหรัฐอเมริกาจะเปลี่ยนแปลงไปสู่การสร้างความร่วมมือแบบพหุภาคี แทนการดำเนินนโยบายกีดกันทางการค้าแบบเดิมที่สหรัฐอเมริกาเคยดำเนินการมาในยุคประธานาธิบดีโดนัลด์ ทรัมป์ อย่างไรก็ตาม จากการแข่งขันเพื่อเป็นผู้นำของเศรษฐกิจโลกระหว่างสองประเทศจะยังคงดำเนินต่อไป และเป็นชนวนสร้างความขัดแย้งกระทบต่อระบบการค้าโลกเป็นระยะ ๆ นอกจากนี้ ยังมีความไม่แน่นอนในการเปลี่ยนแปลงของห่วงโซ่อุปทานโลกที่ได้รับผลกระทบอย่างต่อเนื่องจากสงครามการค้าในช่วงที่ผ่านมา และจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่จะส่งผลกระทบต่อเคลื่อนย้ายฐานการผลิตของโลก

ปัจจัยเสี่ยงอีกประการต่อการเติบโตของเศรษฐกิจคือความไม่แน่นอนด้านภูมิรัฐศาสตร์ ความไม่แน่นอนในขั้นตอนการออกจากสหภาพยุโรปของสหราชอาณาจักรเป็นปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้ความเชื่อมั่นทั่วโลกลดลง แม้ในช่วงปลายปีที่ผ่านมา สหราชอาณาจักรจะสามารถบรรลุข้อตกลงกับสหภาพยุโรปได้สำเร็จ แต่ธนาคารยังคงต้องจับตามองการเจรจาข้อตกลงระหว่างสหราชอาณาจักรกับประเทศอื่น ๆ ต่อไป นอกจากนี้ ยังมีความไม่แน่นอนทางการเมืองอีกหลายประการที่เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อเศรษฐกิจโลก อาทิ ความขัดแย้งในภูมิภาคตะวันออกกลาง กิจกรรมทางการเมืองประท้วงในประเทศต่าง ๆ และการหมดวาระการดำรงตำแหน่งของนายกรัฐมนตรีเยอรมนี นางอังเกลา แมร์เคิล ซึ่งจะส่งผลกระทบต่ออนาคตของทั้งภูมิภาคต่อไป

เศรษฐกิจในประเทศไทย ยังคงเผชิญความเสี่ยงจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่ยังคงอยู่ในระดับต่ำและการบริโภคภาคเอกชนที่ยังไม่ฟื้นตัว การแพร่ระบาดของโควิด-19 ระลอกใหม่เป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนและผู้บริโภค กอปรกับภาคการท่องเที่ยวที่ยังไม่สามารถกลับสู่ภาวะปกติทำให้เศรษฐกิจไทยจะยังคงฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไปต่อไป นอกจากนี้ การแข็งค่าของเงินบาทก็เป็นอีกปัจจัยเสี่ยงที่อาจซ้ำเติมความเปราะบางของสถานการณ์เศรษฐกิจช่วงนี้ ท้ายที่สุดภาวะหนี้ครัวเรือนที่สูงขึ้นและระดับสูงสุดเป็นประวัติการณ์ก็จะส่งผลกระทบต่อ การบริโภคภายในประเทศ โดยเฉพาะครัวเรือนที่รายได้ปานกลางถึงน้อยที่จะได้รับผลกระทบรุนแรงกว่า

ทั้งนี้ ในการบริหารความเสี่ยงอันเกิดจากความไม่แน่นอนของภาวะเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยอันอาจส่งผลกระทบต่อธุรกิจของธนาคารและความสามารถในการดำเนินธุรกิจของลูกค้า ธนาคารจึงได้จัดทำกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้การบริหารดูแลความเสี่ยงเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ การติดตามสถานการณ์และการดูแลลูกค้ารวมถึงมีสอบทานคุณภาพของสินเชื่อกับลูกหนี้อย่างใกล้ชิด การประเมินการกระจุกตัวของความเสี่ยงด้านเครดิตอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งยังมีการจัดทำกระบวนการคาดการณ์สถานะทางเศรษฐกิจในอนาคตเพื่อประเมินผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากความไม่แน่นอนดังกล่าว โดยมีการตั้งสำรองผลขาดทุนด้านเครดิต และการประเมินความเสี่ยงของเงินกองทุนตามกระบวนการ Internal Capital Adequacy Assessment Process (ICAAP) เพื่อให้แน่ใจว่าธนาคารมีระดับของเงินกองทุนเพียงพอ นอกจากนี้ ธนาคารมีการจัดทำแผนล่วงหน้ารองรับการเสริมสร้างความมั่นคงและแก้ไขปัญหาเพื่อเตรียมความพร้อมในการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตไว้ล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ ตามหลักความระมัดระวังอย่างต่อเนื่อง

2) การเปลี่ยนแปลงของกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน

– หลักเกณฑ์ Basel III

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้นำหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ตามหลักเกณฑ์ Basel III ซึ่งครอบคลุมเรื่องการดำรงเงินกองทุนและการบริหารความเสี่ยงด้านสภาพคล่องมาใช้ตั้งแต่ปี 2556

ในส่วนของกรกำกับดูแลเงินกองทุนนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงเงินกองทุนเพิ่มขึ้นทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้เพียงพอที่จะรองรับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤติ และเพื่อรักษาเสถียรภาพของระบบสถาบันการเงิน การปรับปรุงที่สำคัญ ได้แก่ การกำหนดอัตราส่วนเงินกองทุนขั้นต่ำขึ้นมาใหม่ การเพิ่มคุณภาพเงินกองทุนให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น การปรับปรุงการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงให้สะท้อนความเสี่ยงที่แท้จริง และครอบคลุมธุรกรรมได้ครบถ้วนยิ่งขึ้น โดยธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงเงินกองทุนเพิ่มเติมในส่วนของ Capital Conservation Buffer อีกมากกว่าร้อยละ 2.50 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2562 เป็นต้นไป รวมทั้งกำหนดให้ธนาคารในฐานะธนาคารพาณิชย์ที่มีนัยต่อความเสี่ยงเชิงระบบต้องดำรงเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของ (Common Equity Tier 1) เพื่อรองรับความเสียหาย (Higher Loss Absorbency) เพิ่มเติมจากการดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนขั้นต่ำอีกร้อยละ 1.00 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นไป ซึ่ง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 ธนาคารและกลุ่มธุรกิจทางการเงินมีเงินกองทุนเพียงพอในการรองรับเงินกองทุนส่วนเพิ่มดังกล่าวแล้ว

ส่วนหลักเกณฑ์การดำรง Leverage Ratio เพื่อควบคุมปริมาณการทำธุรกรรมของธนาคารพาณิชย์เพื่อมิให้มีการขยายสินทรัพย์และรายการนอกงบดุลมากเกินไป โดยกำหนดให้ต้องดำรงเงินกองทุนชั้นที่ 1 ต่อสินทรัพย์และรายการนอกงบดุล ขั้นต่ำเท่ากับร้อยละ 3 ซึ่งคาดว่าจะใช้ในปี 2566 นั้น ธนาคารได้มีการเตรียมความพร้อมรองรับหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว

สำหรับหลักเกณฑ์การบริหารความเสี่ยงด้านสภาพคล่องเชิงปริมาณภายใต้หลักเกณฑ์ Basel III นั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องเพื่อรองรับสถานการณ์ด้านสภาพคล่องที่มีความรุนแรง หรือ Liquidity Coverage Ratio (LCR) ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2559 โดยให้ดำรง LCR ขั้นต่ำร้อยละ 60 ในปี 2559 และดำรงเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ในแต่ละปีจนเป็นร้อยละ 100 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563 ส่วนหลักเกณฑ์การดำรงแหล่งที่มาของเงินให้สอดคล้องกับการใช้ไปของเงิน หรือ Net Stable Funding Ratio (NSFR) นั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ดำรง NSFR ขั้นต่ำร้อยละ 100 ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2561 เป็นต้นไป ซึ่ง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 ธนาคารและกลุ่มธุรกิจทางการเงินดำรงอัตราส่วนทั้งสองเกินกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดไว้

นอกเหนือไปจากการบังคับใช้หลักเกณฑ์ข้างต้นตามกรอบเวลาที่กำหนดของธนาคารแห่งประเทศไทยแล้ว ธนาคารยังคงต้องติดตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยง ทั้งที่ Basel Committee on Banking Supervision (BCBS) และ/หรือหน่วยงานกำกับดูแลต่าง ๆ มีการประกาศใช้แล้ว แต่อยู่ระหว่างการพิจารณาของธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อนำมากำหนดใช้ในประเทศไทย เช่น เกณฑ์ในการดำรงเงินกองทุนส่วนเพิ่มเพื่อรองรับความเสี่ยงเชิงระบบที่อาจเกิดขึ้นในช่วงเศรษฐกิจซบเซา (Countercyclical Buffer) และเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยในบัญชีเพื่อการธนาคาร (Interest Rate Risk in the Banking Book) เป็นต้น และหลักเกณฑ์ที่ BCBS คาดว่าจะมีการประกาศใช้ในอนาคต อาทิ หลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต (Basel III : Finalising post-crisis reforms) เป็นต้น ซึ่งหลักเกณฑ์เหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อ การดำรงเงินกองทุนและการดำเนินธุรกิจของธนาคารธนาคารจึงมีการติดตามการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และกำหนดการบังคับใช้หลักเกณฑ์ดังกล่าวจากธนาคารแห่งประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง เพื่อศึกษาและประเมินผลกระทบ รวมถึงเพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับการใช้ต่อไป

– มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับใหม่หรือปรับปรุงใหม่

งบการเงินของธนาคารจัดทำขึ้นตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินของไทย (Thai Financial Reporting Standard: TFRS) ปัจจุบันมาตรฐานการรายงานทางการเงินของไทยนั้นจัดทำขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นโดยมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (International Financial Reporting Standard : IFRS) ซึ่ง TFRS จะมีผลบังคับใช้ภายใน 1 ปี นับจากวันที่ถือปฏิบัติของ IFRS ยกเว้นมาตรฐานการรายงานทางการเงินกลุ่มเครื่องมือทางการเงินที่นำมาใช้ครั้งแรก 2 ปีหลังจากวันที่ถือปฏิบัติของ IFRS

นับแต่วันที่ 1 มกราคม 2563 TFRS ได้ถูกปรับปรุงให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นโดย IFRS - Bound Volume 2019 โดยมีมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับใหม่หรือปรับปรุงใหม่ที่เกี่ยวข้องกับธนาคารซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงในหลักการที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

มาตรฐานการรายงานทางการเงินกลุ่มเครื่องมือทางการเงิน

มาตรฐานฉบับนี้กำหนดหลักการเกี่ยวกับการจัดประเภทและการวัดมูลค่าเครื่องมือทางการเงิน โดยให้พิจารณาจากลักษณะของกระแสเงินสดตามสัญญาและรูปแบบธุรกิจของกิจการ (Business Model) เป็นสำคัญ ขยายขอบเขตรายการที่ต้องพิจารณาการกันสำรองด้วยค่าด้านเครดิตโดยครอบคลุมถึงภาระผูกพันที่จะให้สินเชื่อ และสัญญาค้าประกันทางการเงิน และรองรับการกันสำรองเพื่อความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในอนาคต (Expected Credit Loss) ซึ่งทำให้อัตราการตั้งมีการกันสำรองเพื่อความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตั้งแต่วันแรกที่ทำการ แทนการกันสำรองในเวลาต่อมาเฉพาะเมื่อพบเหตุบังเอิญของการด้วยค่า (Incurred Loss) การกันสำรองให้คำนวณจากสถิติค่าความเสี่ยงในอดีต โดยปราศจากความอคติหรือไม่ลำเอียงจากความเป็นจริง (Unbiased) และพิจารณาโดยการคาดการณ์ไปข้างหน้า (Forward-looking) ถึงสถานการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต โดยต้องคาดการณ์ความเสี่ยงไปจนตลอดอายุของรายการ (Lifetime) ทำให้ค่าใช้จ่ายด้วยค่าด้านเครดิตในแต่ละรอบบัญชี อาจมีความผันผวนและเป็นไปตามโมเดลที่คำนวณได้ นอกจากนี้ กำหนดหลักเกณฑ์การบัญชีป้องกันความเสี่ยง โดยให้อิงกับนโยบายในการบริหารความเสี่ยงของแต่ละกิจการเป็นสำคัญ รวมถึงกำหนดการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องมือทางการเงินเพื่อให้ผู้ซึ่งงบการเงินสามารถประเมินความมีนัยสำคัญของเครื่องมือทางการเงินต่อฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการ

มาตรฐานการรายงานทางการเงินกลุ่มเครื่องมือทางการเงินดังกล่าว มีผลกระทบต่อสถาบันการเงิน โดยเฉพาะในด้านธุรกรรมการให้สินเชื่อ และการบริหารความเสี่ยง ส่วนผลกระทบต่องบการเงินจากการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินกลุ่มเครื่องมือทางการเงินมาถือปฏิบัติในครั้งแรกได้สรุปไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 4

มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 16 เรื่องสัญญาเช่า

มาตรฐานฉบับนี้ใช้แทนมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 17 ในเรื่องเดียวกัน โดยนำเสนอวิธีการบัญชีเดี่ยวสำหรับผู้เช่า (A Single Lessee Accounting Model) มาใช้ โดยผู้เช่าจะต้องบันทึกสัญญาเช่าระยะยาวเข้าในงบแสดงฐานะการเงินเป็นสิทธิในการใช้สินทรัพย์ (Right-of-use Asset) และหนี้สินตามสัญญาเช่า (Lease Liability) อย่างไรก็ตาม มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับนี้ไม่มีผลกระทบต่อผู้ให้เช่าเนื่องจากผู้ให้เช่ายังคงบันทึกบัญชีสัญญาเช่าโดยแยกเป็นสัญญาเช่าเงินทุนหรือสัญญาเช่าดำเนินงานผลกระทบต่องบการเงินจากการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินดังกล่าวมาถือปฏิบัติในครั้งแรกได้สรุปไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินข้อ 4

3) ความเสี่ยงด้านเครดิต

ความเสี่ยงด้านเครดิต หมายถึง ความเสี่ยงที่ลูกหนี้หรือคู่สัญญาของธนาคารไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาที่เกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่อ การลงทุน และการก่อภาระผูกพัน เช่น ลูกหนี้ไม่สามารถชำระเงินต้นหรือดอกเบี้ยตามที่ตกลงไว้กับธนาคาร เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีความเสี่ยงอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ความเสี่ยงด้านการกระจุกตัวของเงินให้สินเชื่อ ซึ่งประกอบด้วย การกระจุกตัวของลูกหนี้รายใหญ่ การกระจุกตัวภาคธุรกิจ

และ Country and Transfer โดยกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงดังกล่าวอยู่ภายใต้หน่วยงานบริหาร Portfolio

ปัจจัยความเสี่ยงด้านเครดิต ได้แก่ ประเด็นความเสี่ยงต่าง ๆ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระคืนอย่างครบถ้วนของลูกหนี้ รวมถึงปัจจัยอื่นอันอาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแก้ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของธนาคาร

ปัจจัยความเสี่ยงที่สำคัญในช่วงปี 2563-2564 คือ วิกฤติปัญหาการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบให้เกิดการหยุดชะงักของอุปสงค์และห่วงโซ่อุปทานทั่วโลก เนื่องจากประเทศต่าง ๆ ได้ดำเนินมาตรการป้องกันหรือลดปัญหาการระบาดของโรค โดยให้ประชาชนหลีกเลี่ยงหรือระงับการเดินทางเพื่อพบปะกัน จนส่งผลให้เศรษฐกิจโลกเข้าสู่ภาวะถดถอยไปทั่วโลก ซึ่งการแก้ไขปัญหาให้เศรษฐกิจโลกให้กลับไปสู่ภาวะปกติ นั้นต้องใช้เวลาและไม่สามารถคาดการณ์สิ้นสุดของวิกฤติครั้งนี้ได้

ความเสี่ยงของเศรษฐกิจไทยยังอยู่ในระดับสูง เนื่องจากเศรษฐกิจไทยพึ่งพาสภาพต่างประเทศเป็นสำคัญ โดยเฉพาะภาคการท่องเที่ยวและการส่งออกที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากวิกฤติครั้งนี้ ประกอบกับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมโลกได้ปรับเปลี่ยนเข้าสู่ การเป็นชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) เช่น การพึ่งพาเทคโนโลยีดิจิทัลเพิ่มสูงขึ้น มีแนวโน้มซ้ำเติมปัญหาการสูญเสียความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้ทวีความรุนแรงมากขึ้น นอกจากนี้การแพร่ระบาดของโควิด-19 ยังส่งผลกระทบต่อการบินโลกภาคเอกชน ซึ่งยังคงได้รับแรงกดดันจากกำลังซื้อที่ลดลง เนื่องมาจากภาวะหนี้ครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูง ดังนั้น เศรษฐกิจไทยในระยะต่อไปจึงต้องพึ่งพาการบริโภคและการลงทุนของภาครัฐเป็นสำคัญ

จากปัจจัยทั้งหมดข้างต้น การดำเนินธุรกิจของธนาคารในระยะต่อไป จึงต้องให้ความสำคัญกับการติดตามความเสี่ยงของลูกหนี้หรือคู่สัญญาที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างใกล้ชิด อีกทั้งให้ความช่วยเหลือและปรับลดความเสี่ยงกับลูกหนี้หรือคู่สัญญาบางรายที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤติในครั้งนี้

ในการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิต ธนาคารได้กำหนดกระบวนการอำนวยความสะดวกโดยครอบคลุมถึงการกำหนดนโยบายสินเชื่อ การจัดระดับความเสี่ยงด้านสินเชื่อของลูกค้า ตลอดจนกำหนดเงื่อนไขและอำนาจในการอนุมัติสินเชื่อตามระดับต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับประเภทธุรกิจ และ/หรือขนาดของวงเงิน เป็นต้น ในการพิจารณาสินเชื่อธุรกิจโดยทั่วไป ธนาคารจะพิจารณาวัตถุประสงค์ในการขอู้ ประเมินความสามารถในการชำระคืนเงินกู้จากกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน ความเป็นไปได้ทางธุรกิจ ความสามารถของผู้บริหาร ตลอดจนหลักทรัพย์ค้ำประกัน และจัดให้มีการทบทวนสินเชื่อ รวมถึงระดับความเสี่ยงของสินเชื่อเป็นประจำ โดยธนาคารได้จัดตั้งสายงานเพื่อติดตามดูแล และบริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- **สายบริหารความเสี่ยง** ทำหน้าที่วิเคราะห์และรายงานสถานะความเสี่ยงของธนาคารในด้านต่าง ๆ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาปรับปรุงนโยบายด้านความเสี่ยงโดยรวมของธนาคาร และเพื่อรองรับกฎเกณฑ์ใหม่ ๆ รวมทั้งมาตรฐานสากล

ตลอดจนดูแลการบริหารความเสี่ยงด้านต่าง ๆ ให้เป็นไปตามนโยบายของคณะกรรมการกำกับความเสี่ยง

- **สายบริหารสินเชื่อ** ทำหน้าที่บริหารความเสี่ยงด้านเครดิต โดยกำกับดูแลและติดตามการอำนวยการสินเชื่อให้เป็นไปตามนโยบายสินเชื่อของธนาคาร สายงานนี้ประกอบด้วย หน่วยงานต่าง ๆ คือ หน่วยงานนโยบายสินเชื่อ หน่วยงานกลั่นกรองสินเชื่อ หน่วยงานบริหาร Portfolio หน่วยงานสอบทานสินทรัพย์เสี่ยง หน่วยงานบริหารสินเชื่อพิเศษ หน่วยงานประណอมหนึ่และกฎหมาย และ หน่วยงานทรัพย์สิน ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีหน้าที่และความรับผิดชอบสรุปได้ดังต่อไปนี้
 - **หน่วยงานนโยบายสินเชื่อ** มีหน้าที่ดูแลโครงสร้างนโยบายสินเชื่อ ประสานงานในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง และเผยแพร่นโยบายมาตรฐาน และกระบวนการสินเชื่อ ติดตามดูแลกรณีไม่เข้าเกณฑ์ของนโยบายสินเชื่อ และรวบรวมความคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อนำมาพิจารณาปรับปรุงนโยบายสินเชื่อ
 - **หน่วยงานกลั่นกรองสินเชื่อ** มีหน้าที่กลั่นกรองสินเชื่อที่นำเสนอโดยสายธุรกิจต่าง ๆ ดูแลให้การอำนวยการสินเชื่อเป็นไปตามนโยบาย และมาตรฐานการพิจารณาสินเชื่อ มีโครงสร้างสินเชื่อที่เหมาะสม ทบทวนผลการจัดระดับความเสี่ยงสินเชื่อของลูกค้า รวมทั้งสนับสนุนให้เกิดวัฒนธรรมสินเชื่อที่ดี และกระบวนการอำนวยการสินเชื่อมีระบบและเชื่อถือได้
 - **หน่วยงานบริหาร Portfolio** มีหน้าที่วิเคราะห์และเสนอแนะการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของ Portfolio การกำหนดสัดส่วนที่เหมาะสมของ Portfolio และการตั้งสำรองหนี้สูญในระดับ Portfolio พัฒนาและดูแลเครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการบริหารความเสี่ยงด้านสินเชื่อ สร้างฐานข้อมูลด้านสินเชื่อ ตลอดจนควบคุมดูแลมาตรฐานการจัดการที่เกี่ยวข้อง
 - **หน่วยงานสอบทานสินทรัพย์เสี่ยง** มีหน้าที่สอบทานกระบวนการบริหารสินเชื่อและคุณภาพสินเชื่อ ประเมินความเสี่ยงของการตั้งสำรองหนี้สูญ และประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายกฎระเบียบ และมาตรฐานการพิจารณาสินเชื่อ
 - **หน่วยงานบริหารสินเชื่อพิเศษ** มีหน้าที่ดูแลบริหารจัดการหนี้ด้วยคุณภาพ กำหนดกลยุทธ์พร้อมทั้งดำเนินการแก้ไขและการปรับปรุงโครงสร้างหนี้
 - **หน่วยงานประណอมหนึ่และกฎหมาย** มีหน้าที่ดำเนินการให้มีการฟ้องร้อง หรือประណอมหนึ่ประណอมยอมความ หรือยึดทรัพย์ขายทอดตลาด
 - **หน่วยงานทรัพย์สิน** ทำหน้าที่บริหารและขายทรัพย์สินรอการขายที่ได้รับมาจากกระบวนการประណอมหนึ่ และการฟ้องร้อง

สำหรับกระบวนการในการอำนวยการสินเชื่อ สายสินเชื่อจะเป็นผู้พิจารณาเสนอขออนุมัติสินเชื่อ และหน่วยงานกลั่นกรองสินเชื่อพิจารณาค่าขอ ดังกล่าวให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การอำนวยการสินเชื่อรวมถึงพิจารณาความเสี่ยงตามที่กำหนดไว้ เช่น มาตรฐานการพิจารณาสินเชื่อ การจัดระดับความเสี่ยงด้านสินเชื่อ และการประเมินมูลค่าหลักประกัน เป็นต้น เพื่อเป็นการป้องกันความเสี่ยงในการอำนวยการสินเชื่อ ในส่วนของสินเชื่อด้วยคุณภาพ ธนาคารมีหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงทำหน้าที่ในการติดตามแก้ไขหนี้ดังกล่าว นอกจากนี้ ธนาคารยังมีหน่วยงานอิสระที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่ในการสอบทานกระบวนการบริหารสินเชื่อและคุณภาพสินเชื่อ ประเมินความเสี่ยงของการสำรองหนี้สูญในกรณีที่เป็นสินเชื่อด้วยคุณภาพ ตลอดจนพิจารณาการปฏิบัติตามนโยบายกฎ ระเบียบ และมาตรฐานการพิจารณาสินเชื่อ โครงสร้าง Portfolio ที่เหมาะสม ความเพียงพอของเงินกองทุน รวมถึงการทดสอบภาวะวิกฤติ (Stress Testing) ตามหลักเกณฑ์ของธนาคาร และสอดคล้องตามเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะรายงานผลต่อผู้บริหารระดับสูง คณะกรรมการบริหาร และ คณะกรรมการกำกับความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ

ธนาคารมีการกำหนดมาตรการต่าง ๆ สำหรับการควบคุมความเสี่ยงด้านเครดิต เช่น การกำหนดเพดานของผลรวมของจำนวนเงินที่ให้สินเชื่อลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้และผู้เกี่ยวข้อง ทั้งในลักษณะกลุ่มลูกค้า กลุ่มอุตสาหกรรม และระดับประเทศคู่สัญญา เพื่อเป็นการจำกัดความเสี่ยงของเงินกองทุนโดยรวม ในกรณีที่กลุ่มลูกค้าที่เข้าข่ายลักษณะดังกล่าวได้รับผลกระทบในแง่ลบจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ นอกจากนี้ ธนาคารได้มีการติดตามการกระจุกตัวของกลุ่มสินเชื่อรายใหญ่ กลุ่มอุตสาหกรรม และประเทศคู่สัญญา และรายงานต่อฝ่ายจัดการ คณะกรรมการบริหารของธนาคาร และคณะกรรมการกำกับความเสี่ยงอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งการกำหนดเพดานและการติดตามรายงานดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ธนาคารมั่นใจได้ว่า ในภาวะวิกฤติจะมีเงินกองทุนเพียงพอที่จะดำเนินธุรกิจได้อย่างแข็งแกร่งต่อไป

ธนาคารได้มีการจัดทำนโยบายการบริหารความเสี่ยงในการทำธุรกรรมระหว่างกันภายในกลุ่มธุรกิจทางการเงินธนาคารกรุงเทพ¹ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การกำกับดูแลกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ซึ่งนโยบายดังกล่าวครอบคลุมถึงการกำหนดหลักเกณฑ์และข้อจำกัดในการทำธุรกรรมระหว่างกันภายในกลุ่มธุรกิจทางการเงินธนาคารกรุงเทพ รวมถึงการบริหารความเสี่ยงในการทำธุรกรรมระหว่างกันภายในกลุ่มธุรกิจทางการเงินธนาคารกรุงเทพ โดย

¹ กลุ่มธุรกิจทางการเงินธนาคารกรุงเทพ ประกอบด้วย 13 บริษัท ดังนี้ 1) ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ในฐานะบริษัทแม่ 2) ธนาคารกรุงเทพ (ประเทศจีน) จำกัด (BBC) 3) บางกอกแบงค์ เบอร์ฮาด (BBB) 4) ธนาคารพีที เพอร์มาดา ทีบีเค 5) บริษัท บริหารสินทรัพย์ที จำกัด (STAM) 6) บริษัทหลักทรัพย์ บัวหลวง จำกัด (มหาชน) (BLS) 7) บริษัท หลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม บัวหลวง จำกัด (BBLAM) 8) บริษัท บีบีแอล (เคแมน) จำกัด (BBL Cayman) 9) บริษัท บัวหลวงเวนเจอร์ส จำกัด 10) บริษัท บีเอสแอล ลิสซิ่ง จำกัด 11) บีบีแอล โนมินี (แทมพาดัน) เบอร์ฮาด 12) บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุน บางกอกแคปปิตอล จำกัด และ 13) PT SAHABAT FINANSIAL KELUARGA

กำหนดให้กลุ่มธุรกิจทางการเงินธนาคารกรุงเทพมีการบริหาร ควบคุม ติดตามปริมาณธุรกรรมให้อยู่ในเกณฑ์ที่ธนาคารกรุงเทพ (ในฐานะบริษัทแม่) กำหนด และสอดคล้องกับเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย และ/หรือหน่วยงานกำกับดูแลอื่นที่เกี่ยวข้องกำหนด โดยบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินธนาคารกรุงเทพมีการจัดทำรายงานข้อมูลการทำธุรกรรมระหว่างกันต่อคณะกรรมการกำกับความเสี่ยงของกลุ่มธุรกิจทางการเงิน และคณะกรรมการธนาคารอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถติดตามแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ก่อนที่จะเกิดความเสียหายร้ายแรงขึ้น

อัตราส่วนคุณภาพสินทรัพย์ของกลุ่มธุรกิจทางการเงินของธนาคาร ซึ่งแสดงว่าธนาคารมีความมั่นคงเมื่อเทียบกับอุตสาหกรรม โดยมีการตั้งเงินสำรองเพื่อรองรับความเสี่ยงจากความเสียหายด้านสินเชื่ออย่างเพียงพอ โดยข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 และ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 มีดังนี้

	31 ธค. 63	31 ธค. 62
อัตราส่วนค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตต่อสินเชื่อและ ดอกเบี้ยค้างรับ ¹	8.2%	8.4%
อัตราส่วนหนี้สูญต่อสินเชื่อและดอกเบี้ยค้างรับ	0.9%	0.5%
อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อรวมที่มีการด้อยค่าด้านเครดิต ต่อสินเชื่อรวม ²	3.9%	3.4%
อัตราส่วนดอกเบี้ยค้างรับต่อสินเชื่อและดอกเบี้ยค้างรับ	0.2%	0.2%
อัตราส่วนค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิต ต่อเงินให้สินเชื่อรวมที่มีการด้อยค่าด้านเครดิต ^{1,2}	186.8%	220.2%

¹ ค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิต คำนวณจากค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตของเงินให้สินเชื่อ และรายการระหว่างธนาคารและตลาดเงิน รวมทั้งภาระผูกพันวงเงินสินเชื่อและสัญญาค่า ประกันทางการเงิน (ก่อนการเริ่มใช้ TFRS 9 คำนวณจากค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตของเงินให้สินเชื่อ)

² รวมเงินให้กู้ยืมระหว่างธนาคารและตลาดเงิน

นอกจากนี้ การเริ่มใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 9 เรื่อง “เครื่องมือทางการเงิน” (TFRS9) ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563 โดยเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การกันเงินสำรองจากเดิมที่ใช้แนวคิด Incurred Loss หรือสำรองจากความเสียหายที่เกิดขึ้นแล้ว เป็นแนวคิด Expected Loss หรือสำรองเผื่อความเสียหายที่ “คาดว่าจะ” จะเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องรอให้เกิดเหตุการณ์ด้านเครดิตขึ้นก่อน ซึ่งหมายความว่า แม้ลูกหนี้จะยังไม่เริ่มต้นค้างชำระ แต่หากพบข้อบ่งชี้ว่าลูกหนี้มีความเสี่ยงด้านเครดิตเพิ่มขึ้นจากเดิมอย่างมีนัยสำคัญ หลักการใหม่นี้กำหนดให้ต้องกันเงินสำรองหรือค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิต (Expected Credit Loss) เพื่อรองรับความเสียหายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการที่ลูกหนี้อาจผิดนัดชำระในระยะเวลาใดเวลาหนึ่งตลอดอายุสัญญาที่เหลืออยู่ของสินเชื่อนั้น รวมถึงกำหนดให้แต่ละธนาคารต้องพิจารณาถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ภายใต้สมมติฐานและสถานการณ์ต่าง ๆ รวมถึงปัจจัยอื่นที่อาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ที่อาจมีความแตกต่างกันไปในแต่ละช่วงเวลาถึงแม้ว่าคุณภาพสินทรัพย์โดยรวมของธนาคารไม่มีการเปลี่ยนแปลง

การจัดชั้นหนี้ตั้งแต่ปี 2563 เป็นต้นไป จึงเปลี่ยนแปลงเป็นการจัดชั้น 3 ระดับ หรือ 3 Stage สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ตามมาตรฐาน TFRS 9 โดยที่ Stage 1 (Performing) คือ ลูกหนี้ที่มีความเสี่ยงด้านเครดิตไม่เปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ Stage 2 (Under-Performing) คือ ลูกหนี้ที่มีความเสี่ยงด้านเครดิตเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และ Stage 3 (Non-Performing) คือ กลุ่มลูกหนี้ที่มีการด้อยค่าหรือเป็นลูกหนี้ด้อยคุณภาพ ซึ่งจากความเข้มงวดของหลักเกณฑ์ที่เพิ่มขึ้นดังกล่าว ส่งผลให้นิยามของลูกหนี้ Stage 2 (Under-Performing) มีขอบเขตที่กว้างกว่าลูกหนี้ชั้นควรระวังเป็นพิเศษ (Special Mention : SM) โดยหมายรวมถึงลูกหนี้ที่ยังไม่เริ่มต้นมีการค้างชำระด้วย จึงอาจเป็นไปได้ที่จะเห็นการเปลี่ยนแปลงของการจัดชั้นดังกล่าวอันเป็นผลมาจากการปรับปรุงของมาตรฐานฯ ข้างต้น ส่งผลกระทบต่ออัตราส่วนคุณภาพสินทรัพย์ ทั้งนี้ ธนาคารได้ดำเนินการติดตามความเสี่ยงของลูกหนี้หรือคู่สัญญาอย่างใกล้ชิด ตามหลักการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคาร

อย่างไรก็ตาม ภายใต้สถานการณ์ทางเศรษฐกิจปัจจุบัน รวมถึงการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยและเศรษฐกิจโลกในวงกว้าง อันนำไปสู่ภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสินเชื่อโดยรวมของระบบธนาคารพาณิชย์ ธนาคารยังคงให้ความสำคัญในการดูแลกระบวนการอำนวยการสินเชื่อและการติดตามความเสี่ยงของลูกหนี้ ควบคู่ไปกับการรักษาระดับเงินสำรองหรือค่าเผื่อผลขาดทุนด้านเครดิตให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมท่ามกลางความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจจากผลกระทบของสถานการณ์ดังกล่าว ซึ่งจะสามารถรองรับความต้องการด้านสินเชื่อของภาคธุรกิจและภาคครัวเรือนที่เริ่มปรับตัวเพิ่มขึ้น อันส่งเสริมต่อการฟื้นตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่อไป

ความเสี่ยงด้านการกระจุกตัวของเงินให้สินเชื่อ

ความเสี่ยงด้านการกระจุกตัวของเงินให้สินเชื่อ หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการที่ธนาคารให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อแก่กลุ่มลูกหนี้ หรือภาคธุรกิจใดเป็นจำนวนมาก ซึ่งหากเกิดความเสียหายขึ้นจะส่งผลกระทบต่อฐานะและความสามารถในการดำเนินงานของธนาคารอย่างมีนัยสำคัญ โดยสามารถแบ่งความเสี่ยงด้านการกระจุกตัวของเงินให้สินเชื่อได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ การกระจุกตัวของลูกหนี้รายใหญ่ การกระจุกตัวภาคธุรกิจ และ Country and Transfer

สำหรับความเสี่ยงด้านการกระจุกตัวของลูกหนี้รายใหญ่ ธนาคารบริหารความเสี่ยงด้านการกระจุกตัวประเภทนี้ ด้วยการควบคุมให้ภาระความเสี่ยงของลูกหนี้กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง หรือโครงการใดโครงการหนึ่งมีมูลค่ารวมไม่เกินร้อยละ 25 ของเงินกองทุนของธนาคาร และควบคุมให้คู่สัญญาทุกราย ที่มีสัดส่วนเงินให้สินเชื่อ เงินลงทุนและภาระผูกพันของกลุ่มลูกหนี้ที่มียอดภาระความเสี่ยงเกินกว่าร้อยละ 10 ของเงินกองทุนของธนาคาร ต้องมีภาระความเสี่ยงรวมกันไม่เกินกว่า 3 เท่าของเงินกองทุนของธนาคาร ซึ่งเป็นไปตามกฎเกณฑ์ของธนาคารแห่งประเทศไทย

สำหรับความเสี่ยงด้านการกระจุกตัวภาคธุรกิจ ธนาคารบริหารความเสี่ยงด้านการกระจุกตัวประเภทนี้ ด้วยการจัดรวมกลุ่มภาระความเสี่ยงให้เป็น

ภาคธุรกิจตามความเหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจ ประเมินระดับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในภาวะตกต่ำของแต่ละภาคธุรกิจ แล้วจัดสรรเพดานภาระความเสี่ยงให้แก่แต่ละภาคธุรกิจเพื่อจำกัดมิให้เกิดความเสียหายต่อเงินกองทุนสูงกว่าที่ธนาคารยอมรับได้หากเกิดภาวะตกต่ำขึ้นในภาคธุรกิจใดภาคธุรกิจหนึ่ง โดยธนาคารได้มีการรายงานและทบทวนกระบวนการดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ธนาคารมีการกระจายตัวของการดำเนินธุรกิจที่หลากหลายภาคธุรกิจด้วยสัดส่วนที่สนับสนุนให้ธนาคารมีการดำเนินงานอย่างมั่นคง

สำหรับความเสี่ยง Country and Transfer ธนาคารบริหารความเสี่ยงนี้ ด้วยการประเมินระดับความเสี่ยงในกรณีที่ประเทศคู่สัญญาประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจ สังคม หรือการเมืองในระดับที่สูงกว่าปกติ แล้วกำหนดเพดานภาระความเสี่ยงแก่ประเทศคู่สัญญาโดยพิจารณาความจำเป็นด้านธุรกิจประกอบด้วย เพื่อจำกัดมิให้เกิดความเสียหายต่อเงินกองทุนสูงกว่าที่ธนาคารยอมรับหากเกิดเหตุการณ์ในประเทศคู่สัญญาที่อาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ทางการเงินของธนาคาร นอกจากนี้ ธนาคารได้มีการติดตาม รายงาน และประเมินระดับความเสี่ยงของประเทศคู่สัญญาหลักอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ธนาคารสามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์และแนวนโยบายได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ และมีการกระจายตัวของภาระความเสี่ยงในต่างประเทศในระดับที่เหมาะสมกับระดับความเสี่ยงและโอกาสทางธุรกิจของประเทศคู่สัญญาต่าง ๆ

4) ความเสี่ยงด้านตลาด

ความเสี่ยงด้านตลาด หมายถึง ความเสี่ยงที่ธนาคารอาจได้รับความเสียหายเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงมูลค่าของสินทรัพย์ หนี้สิน และภาวะผูกพัน อันเกิดจากความเคลื่อนไหวของอัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยน ราคาตราสารทุน และราคาสินค้าโภคภัณฑ์

ความเสี่ยงด้านตลาดของธนาคาร เกิดจากการให้บริการทางการเงินแก่ลูกค้า และ/หรือสถาบันการเงิน ได้แก่ การซื้อขายเงินตราต่างประเทศ การซื้อขายตราสารหนี้ รวมถึงการทำธุรกรรมอนุพันธ์ทางการเงิน เช่น สัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า (Foreign Exchange Forward) สัญญาแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยต่างสกุลเงิน (Cross Currency Swap) สัญญาแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ย (Interest Rate Swap) เป็นต้น ซึ่งธนาคารต้องบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกิดจากธุรกรรมของลูกค้าเหล่านี้ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม โดยการป้องกันหรือปรับลดความเสี่ยง นอกจากนั้นความเสี่ยงด้านตลาดยังเกิดจากฐานะทางสินทรัพย์และหนี้สินของธนาคารเองอีกด้วย

วัตถุประสงค์หลักในการบริหารความเสี่ยงด้านตลาดของธนาคาร คือ การจัดการความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยตลาดให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้และสอดคล้องกับนโยบายความเสี่ยงรวมของธนาคาร ธนาคารมีนโยบายในการบริหารความเสี่ยง และมีการกำหนดมาตรการและเพดานความเสี่ยงด้านตลาดให้เหมาะสมกับลักษณะและความซับซ้อนของธุรกรรมทางการเงิน คณะกรรมการและหน่วยงานที่มีบทบาทหลักในการบริหาร ติดตาม และควบคุมความเสี่ยงด้านตลาด ประกอบด้วย

- **คณะกรรมการบริหารสินทรัพย์และหนี้สิน** มีหน้าที่กำหนดและทบทวน นโยบายและแนวทางการบริหารสินทรัพย์และหนี้สิน และการบริหารความเสี่ยงด้านตลาด ตลอดจนติดตามและควบคุมความเสี่ยงด้านตลาดและความเสี่ยงด้านสภาพคล่องของธนาคารให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ และสอดคล้องกับนโยบายการบริหารความเสี่ยงที่คณะกรรมการกำกับความเสี่ยงและคณะกรรมการธนาคารกำหนด
- **สายบริหารการเงิน** มีหน้าที่ดำเนินกลยุทธ์ทางการค้าโดยการซื้อขายผลิตภัณฑ์ทางการเงินต่าง ๆ เช่น ซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ซื้อขายตราสารหนี้และตราสารอนุพันธ์ ตลอดจนบริหารความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยนและอัตราดอกเบี้ย รวมถึงบริหารสภาพคล่องของธนาคาร เพื่อให้ระดับความเสี่ยงอยู่ภายใต้เพดานความเสี่ยงตามแนวทางที่คณะกรรมการบริหารสินทรัพย์และหนี้สิน กำหนดและธนาคารยอมรับได้
- **หน่วยงานความเสี่ยงด้านตลาด สายบริหารความเสี่ยง** เป็นผู้บ่งชี้ ประเมิน ติดตาม รายงานสถานะ และควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ภายใต้เพดานความเสี่ยงที่กำหนด โดยรายงานต่อคณะกรรมการบริหารสินทรัพย์และหนี้สินเป็นประจำ ตลอดจนนำเสนอการปรับปรุงนโยบาย มาตรการ และเพดานความเสี่ยงให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ แผนธุรกิจ และความซับซ้อนของธุรกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป

ในปีที่ผ่านมาการแพร่ระบาดของโควิด-19 ทั่วโลกเป็นหนึ่งในปัจจัยเสี่ยงหลักที่ส่งผลกระทบต่อตลาดเงินโลก ในช่วงไตรมาสที่ 1 การแพร่ระบาดซึ่งเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและเริ่มควบคุมไม่ได้ จนหลายประเทศต้องใช้มาตรการเว้นระยะห่างและมาตรการปิดเมืองอย่างเข้มงวดเพื่อควบคุมการแพร่ระบาด ธนาคารกลางหลายแห่งดำเนินมาตรการผ่อนคลายทางการเงินแบบที่ไม่เคยเป็นมาก่อน โดยใช้มาตรการปรับลดอัตราดอกเบี้ย มาตรการเข้าซื้อสินทรัพย์ทางการเงิน และอัดฉีดสภาพคล่องเพื่อประคองเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบ ในช่วงปลายไตรมาสที่ 1 ความกังวลว่าจะเกิดภาวะเศรษฐกิจถดถอยทั่วโลก ส่งผลให้ตลาดการเงินทั่วโลกผันผวน และเกิดความต้องการสภาพคล่องสกุลดอลลาร์สหรัฐฯ ธนาคารกลางหลายแห่งจึงเข้าช่วยเหลือโดยการอัดฉีดสภาพคล่องสกุลดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มเติมเข้าไปในตลาด แม้ว่าในไตรมาสที่เหลือของปี สถานการณ์ระบาดของไวรัสในหลายประเทศบรรเทาลง และเศรษฐกิจโลกเริ่มฟื้นตัวได้แต่ยังไม่สามารถกลับไปสู่ระดับเดียวกับก่อนเกิดการระบาด อีกทั้งยังมีการระบาดระลอกใหม่ในหลายประเทศและทำให้ทางการต้องใช้เวลาตรึงมาตรการปิดเมืองอีก ธนาคารกลางหลายแห่งจึงมีแนวโน้มคงอัตราดอกเบี้ยในระดับต่ำต่อไปเป็นเวลานาน

ปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ที่ยังคงต้องติดตามต่อไป ได้แก่ (1) สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ซึ่งส่งผลให้การฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกยังเผชิญความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง ทั่วโลกที่ฟื้นตัวยังไม่สามารถผลิตหรือกระจายให้กับประชากรโลกได้อย่างเพียงพอ (2) การดำเนินนโยบายของสหรัฐอเมริกา ภายใต้การบริหารงานของประธานาธิบดีคนใหม่ที่อาจมีผลต่อเศรษฐกิจ การเมือง และความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างประเทศ (3) ความตึงเครียดทางการค้า และสงครามเทคโนโลยีระหว่างจีนและสหรัฐอเมริกา (4) ฐานะขาดดุลทางการคลังและหนี้สาธารณะของหลายประเทศที่เพิ่มขึ้นมากตั้งแต่มีวิกฤติโควิด-19 โดยเฉพาะประเทศเศรษฐกิจหลัก (5) ผลการเจรจาข้อตกลงทางการค้าระหว่างอังกฤษและสหภาพยุโรป หลัง Brexit

มีผลอย่างเป็นทางการ และ (6) สถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองของไทยซึ่งเป็นความเสี่ยงต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจไทย ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ ข้างต้น อาจส่งผลต่อความผันผวนของการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศและตลาดการเงิน ส่งผลให้อัตราแลกเปลี่ยน อัตราดอกเบี้ย ราคาตราสาร และราคาสินค้าโภคภัณฑ์ มีความผันผวนมากขึ้น

ธนาคารแบ่งการบริหารความเสี่ยงด้านตลาดตามวัตถุประสงค์ของการทำธุรกรรม เป็น 2 ส่วน คือ ความเสี่ยงด้านตลาดของฐานะในบัญชีเพื่อการค้า และความเสี่ยงด้านตลาดของฐานะในบัญชีเพื่อการธนาคาร

4.1 ความเสี่ยงด้านตลาดของฐานะในบัญชีเพื่อการค้า

ฐานะในบัญชีเพื่อการค้า คือ ฐานะของเครื่องมือทางการเงินที่ธนาคารถือครองไว้ในระยะสั้น โดยมีเจตนาเพื่อค้า เพื่อขายต่อ เพื่อหาประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงของราคา หรือเพื่อหากำไรจากความแตกต่างของราคาในตลาด (Arbitrage) รวมทั้งเพื่อป้องกันความเสี่ยงของฐานะอื่น ๆ ในบัญชีเพื่อการค้า ความเสี่ยงด้านตลาดของฐานะในบัญชีเพื่อการค้าที่สำคัญของธนาคาร ได้แก่ ความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ย และความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน

ความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยในบัญชีเพื่อการค้า เกิดจากการที่ธนาคารถือครองธุรกรรมทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับอัตราดอกเบี้ยโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้า ทำกำไรในระยะสั้น หรือเพื่อป้องกันความเสี่ยงของฐานะในบัญชีเพื่อการค้า เช่น ธุรกรรมตราสารหนี้ สัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า และสัญญาแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยหรือสกุลเงิน เป็นต้น การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยส่งผลกระทบต่อมูลค่ายุติธรรมของฐานะที่ธนาคารถือครองและอาจเกิดผลกำไรหรือขาดทุนจากอัตราดอกเบี้ยได้

ความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน เกิดจากการที่ธนาคารมีการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินตราต่างประเทศ ซึ่งอาจก่อให้เกิดฐานะเกินดุลหรือขาดดุลในเงินตราต่างประเทศสกุลใดสกุลหนึ่ง เช่น การทำธุรกรรมปริวรรตเงินตรา การลงทุน การให้สินเชื่อ การกู้ยืม การก่อภาระผูกพัน รวมถึงการใช้ช่องทางทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับเงินตราต่างประเทศ เป็นต้น เมื่ออัตราแลกเปลี่ยนเปลี่ยนแปลง จึงอาจกระทบต่อผลกำไรหรือขาดทุนจากอัตราแลกเปลี่ยนได้

ธนาคารมีการกำหนดเพดานความเสี่ยงเพื่อใช้ควบคุมความเสี่ยงด้านตลาดในบัญชีเพื่อการค้า ได้แก่ Value-at-Risk Limit, PV01 Limit และ Maximum Loss Limit เป็นต้น โดยให้มีการติดตามและรายงานสถานะความเสี่ยงต่อฝ่ายจัดการ คณะกรรมการบริหาร และคณะกรรมการกำกับความเสี่ยงเป็นประจำ Value-at-Risk (VaR) เป็นมาตรวัดที่ใช้หลักการทางสถิติในการประเมินความเสียหายสูงสุดที่อาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยเสี่ยงและราคาต่าง ๆ ภายใต้ระยะเวลาและระดับความเชื่อมั่นที่กำหนด

นอกจากการติดตามและควบคุมความเสี่ยงข้างต้นแล้ว ธนาคารจัดให้มีการทดสอบภาวะวิกฤติ สำหรับฐานะในบัญชีเพื่อการค้าอย่างน้อยไตรมาสละครั้ง เพื่อใช้ประเมินความเสียหายสูงสุดที่อาจเกิดขึ้นในภาวะที่ตลาดมีความผันผวนมากกว่าปกติหรือมีวิกฤติ เพื่อให้ธนาคารเข้าใจฐานะความเสี่ยง จุดเปราะบาง ตลอดจนสามารถวางแผนบริหารจัดการความเสี่ยงด้านตลาดได้ดียิ่งขึ้น

สำหรับฐานะในบัญชีเพื่อการค้าของธนาคารในปี 2563 ค่าเฉลี่ยของ VaR ระยะเวลา 1 วัน จากการประเมินด้วยวิธี Historical Simulation ที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 99 เท่ากับ 500 ล้านบาท

4.2 ความเสี่ยงด้านตลาดของฐานะในบัญชีเพื่อการธนาคาร

ธนาคารมีความเสี่ยงด้านตลาดจากฐานะในบัญชีเพื่อการธนาคาร จากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยและราคาตราสารหนี้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) ความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยในบัญชีเพื่อการธนาคาร

ความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยในบัญชีเพื่อการธนาคาร หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการที่สินทรัพย์ หนี้สิน และรายการนอกงบดุลที่อยู่ในบัญชีเพื่อการธนาคาร มีรอบระยะเวลาการปรับอัตราดอกเบี้ย หรือการครบกำหนดสัญญาไม่ตรงกัน หรือเมื่ออัตราดอกเบี้ยอ้างอิงของสินทรัพย์และหนี้สินมีการเปลี่ยนแปลงโดยไม่สอดคล้องกัน และมีผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ และ/หรือมูลค่าของผู้ถือหุ้น

ในการควบคุมความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยในบัญชีเพื่อการธนาคาร ธนาคารกำหนดเพดานความเสี่ยงของผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ ในระยะเวลา 1 ปี (Net Interest Income Impact Limit) และผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจของส่วนของผู้ถือหุ้น (Economic Value of Equity Impact Limit) ภายใต้สมมติฐานการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยของสินทรัพย์และหนี้สินทุกประเภทเพิ่มขึ้นและลดลงทันทีร้อยละ 1.00

ธนาคารบริหารความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยโดยการปรับโครงสร้างของสินทรัพย์และหนี้สินให้สอดคล้องกับทิศทางของอัตราดอกเบี้ยที่คาดการณ์ในอนาคต โดยคำนึงถึงรายได้ดอกเบี้ยสุทธิและมูลค่าทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไป และอาจใช้ช่องทางทางการเงิน เช่น สัญญาแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ย และสัญญาแลกเปลี่ยนอัตราดอกเบี้ยต่างสกุลเงิน เป็นต้น ในการป้องกันหรือปรับลดความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยให้อยู่ภายในเพดานความเสี่ยง ตามแนวทางที่คณะกรรมการบริหารสินทรัพย์และหนี้สินกำหนด นอกจากนี้ ธนาคารจัดให้มีการทดสอบภาวะวิกฤติสำหรับความเสี่ยงด้านอัตราดอกเบี้ยในบัญชีเพื่อการธนาคารอย่างน้อยไตรมาสละครั้ง เพื่อสะท้อนจุดอ่อนหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์จำลองภาวะวิกฤติต่าง ๆ และนำผลลัพธ์ที่ได้ไปปรับปรุงการบริหารสินทรัพย์และหนี้สินให้สอดคล้องกับภาวะแวดล้อมของธุรกิจ เพื่อให้ธนาคารสามารถบรรลุเป้าหมายรายได้ตามแผนธุรกิจและมีความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้

ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.00 ต่อรายได้ออกเบียดูสุทธิในระดับกลุ่มธุรกิจทางการเงินของธนาคาร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 และ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 เป็นดังนี้

สกุลเงิน	หน่วย : ล้านบาท	
	31 ธค. 63	31 ธค. 62
เงินบาท	-1,713	-123
เงินดอลลาร์สหรัฐฯ	1,084	1,802
เงินสกุลอื่น	683	521
รวมผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย	55	2,200

(2) ความเสี่ยงของฐานะที่เกี่ยวข้องกับตราสารทุน

ความเสี่ยงของฐานะที่เกี่ยวข้องกับตราสารทุน หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของราคาของตราสารทุน และมีผลทำให้ฐานะของเงินลงทุนในตราสารทุนมีมูลค่าลดลงและกระทบต่อเงินกองทุนของธนาคาร

ธนาคารลงทุนในตราสารทุนในบัญชีเพื่อการธนาคารโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างรายได้ทั้งในรูปแบบของเงินปันผล กำไรจากส่วนต่างของมูลค่าในระยะปานกลางและระยะยาว และเพื่อประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจหลักของธนาคารด้วยการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับลูกค้า และสร้างเครือข่ายกับพันธมิตรทางการลงทุน รวมถึงเพื่อรับชำระหนี้คืนในรูปของหลักทรัพย์ในกรณีที่มีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ธนาคารมีความเสี่ยงจากการลงทุนในสถานะที่เกี่ยวข้องกับตราสารทุนทั้งในและต่างประเทศ และการลงทุนในสินทรัพย์หลากหลายประเภทมากขึ้น เพื่อกระจายความเสี่ยง สร้างโอกาสในการเพิ่มผลตอบแทน ตลอดจนสนับสนุนการพัฒนาของตลาดทุนไทย เช่น กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ และกองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้น

ธนาคารกำหนดนโยบายการลงทุนและการบริหารความเสี่ยงในตราสารทุนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการประเมิน ติดตาม และควบคุมความเสี่ยงของฐานะที่เกี่ยวข้องกับตราสารทุน โดยกำหนดวิธีการประเมินความเสี่ยงแยกตามประเภทของตราสารทุน มีการจัดทำกรททดสอบภาวะวิกฤติอย่างน้อยรายไตรมาส เพื่อประเมินผลขาดทุนสูงสุดที่อาจเกิดขึ้นในภาวะที่ตลาดมีความผันผวนมากกว่าปกติ และมีการควบคุมสัดส่วนของฐานะที่เกี่ยวข้องกับตราสารทุนต่อเงินกองทุนให้อยู่ภายในเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด และเกณฑ์ภายในของธนาคาร

5) ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง

ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการที่ธนาคารไม่สามารถชำระหนี้คืนและภาระผูกพันตามสัญญา วัตถุประสงค์ของการบริหารความเสี่ยงด้านสภาพคล่องของธนาคาร คือ การมีเงินทุนที่เหมาะสมและเพียงพอที่จะชำระภาระผูกพันทั้งในปัจจุบันและอนาคต ในขณะเดียวกัน ยังสามารถนำเงินทุนไปบริหารเพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างเหมาะสมในภาวะที่ตลาดเอื้ออำนวยด้วย

ปัจจัยความเสี่ยงด้านสภาพคล่องที่สำคัญของธนาคาร ได้แก่ โครงสร้างของแหล่งเงินทุนและการใช้ไปของเงินทุนของธนาคาร การแข่งขันของธนาคารพาณิชย์รวมถึงผู้เล่นที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์เพื่อเพิ่มฐานเงินฝาก โดยเฉพาะเงินฝากที่มีต้นทุนต่ำและเงินฝากลูกค้ารายย่อย โดยเฉพาะการแข่งขันให้บริการเงินฝากดิจิทัลด้วยการเปิดบัญชีผ่านช่องทางออนไลน์ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการลงทุนของลูกค้าเพื่อแสวงหาผลตอบแทนที่สูงขึ้นในภาวะอัตราดอกเบี้ยต่ำ และการขยายตัวของสินทรัพย์ในสกุลเงินต่างประเทศของธนาคาร

ธนาคารบริหารความเสี่ยงสภาพคล่องตามนโยบายและหลักการที่คณะกรรมการบริหารสินทรัพย์และหนี้สินเป็นผู้กำหนด และสอดคล้องกับเกณฑ์การดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องและกฎเกณฑ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของทางการ โดยมีสายบริหารการเงินเป็นหน่วยงานหลักทำหน้าที่บริหารกระแสเงินสดและฐานะสภาพคล่องประจำวัน ติดตามภาวะตลาดเงิน และการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยด้านอัตราแลกเปลี่ยนและอัตราดอกเบี้ย และคาดการณ์แนวโน้ม รวมถึงดำเนินกลยุทธ์การบริหารสภาพคล่องตามแนวทางที่คณะกรรมการบริหารสินทรัพย์และหนี้สินกำหนด หน่วยงานความเสี่ยงด้านตลาด สายบริหารความเสี่ยง เป็นผู้บ่งชี้ ประเมิน ติดตาม รายงาน และควบคุมสถานะความเสี่ยงให้อยู่ภายใต้เพดานความเสี่ยงที่กำหนด โดยรายงานต่อคณะกรรมการบริหารสินทรัพย์และหนี้สินเป็นประจำ อย่างน้อยเดือนละครั้ง

ธนาคารจัดให้มีแหล่งเงินทุนที่หลากหลาย โดยแหล่งเงินทุนหลักของธนาคารมาจากเงินรับฝากจากลูกค้า ซึ่งมีการกระจายตัวดีทั้งในด้านประเภทลูกค้าผู้ฝาก ประเภทเงินรับฝาก และอายุครบกำหนด นอกจากนี้ธนาคารบริหารสภาพคล่องผ่านตลาดเงินและตลาดทุนในประเทศและต่างประเทศซึ่งรวมถึงตลาดซื้อขายล่วงหน้าและตลาดซื้อคืน (Swap and Repurchase Market) โดยอาจดำเนินการระดมเงินทุน หรือลงทุนในสกุลเงินหลัก เช่น สกุลเงินบาท และสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐฯ เป็นต้น ธนาคารมุ่งดำเนินการให้มีต้นทุนและมีความเสี่ยงด้านสภาพคล่องที่เหมาะสมตามสภาพตลาดและอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยมีการบริหารฐานะสภาพคล่องอย่างใกล้ชิดทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ซึ่งรวมถึงการพิจารณาความเหมาะสมในการกู้ยืมเงินระยะสั้นและระยะยาวจากต่างประเทศ เพื่อใช้ในการอำนวยความสะดวกซื้อสกุลเงินตราต่างประเทศแก่ลูกค้าของธนาคารทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนวางแผนการระดมเงินทุนระยะยาวตามความเหมาะสมของสภาพตลาด

นอกจากแหล่งเงินทุนที่หลากหลายแล้ว ธนาคารจัดให้มีสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสูงและพร้อมจะเปลี่ยนเป็นเงินสดได้เมื่อต้องการ เพื่อที่จะสามารถรองรับการจ่ายคืนหนี้สินและภาระผูกพันและดำเนินธุรกิจได้อย่างราบรื่นทั้งในภาวะปกติและในกรณีเกิดวิกฤติ โดยธนาคารดำรงอัตราส่วนสินทรัพย์สภาพคล่องตามข้อกำหนดของธนาคารแห่งประเทศไทย และหน่วยงานกำกับดูแลในแต่ละประเทศที่ธนาคารมีการดำเนินงานประกอบกิจการ และตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการบริหารสินทรัพย์และหนี้สินกำหนด

ธนาคารประเมิน ติดตาม และควบคุมความเสี่ยงด้านสภาพคล่องโดยใช้มาตรวัดและเพดานความเสี่ยงประเภทต่าง ๆ เช่น อัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝาก ฐานะสภาพคล่องสุทธิทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤติ มาตรวัด Liquidity Coverage Ratio (LCR) Net Stable Funding Ratio (NSFR) เป็นต้น LCR เฉลี่ยของธนาคารในไตรมาสที่ 4 ปี 2563 ซึ่งคำนวณจากข้อมูลสิ้นเดือนในระหว่างไตรมาส เท่ากับร้อยละ 291 เกินกว่า LCR ขั้นต่ำตามเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดที่ร้อยละ 100

ธนาคารมีการกำหนดสัญญาณเตือนภัยด้านสภาพคล่อง เพื่อให้ธนาคารได้ตระหนักถึงการก่อตัวของวิกฤติสภาพคล่องที่อาจเกิดขึ้น ทั้งจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะของธนาคารและปัจจัยที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของภาวะแวดล้อมภายนอก เพื่อให้ธนาคารสามารถป้องกันและบริหารความเสี่ยงได้อย่างทันทั่วทั้งที่ ธนาคารมีการทดสอบภาวะวิกฤติสภาพคล่อง (Liquidity Risk Stress Test) โดยกำหนดสถานการณ์จำลองภาวะวิกฤติที่อาจเกิดขึ้น ทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอก ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 กรณี ได้แก่ (1) ภาวะวิกฤติที่เกิดกับธนาคารเอง (2) ภาวะวิกฤติที่เกิดกับระบบสถาบันการเงินและส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของธนาคาร และ (3) ภาวะวิกฤติที่เกิดจากทั้ง 2 ปัจจัยข้างต้นพร้อมกัน ในแต่ละสถานการณ์จำลอง จะมีการสมมติให้กระแสเงินสดรับ-จ่ายมีความแตกต่างจากภาวะปกติ เช่น ลูกค้านำเงินฝากหรือมีการเบิกใช้วงเงินเบิกเกินบัญชีธนาคารมากกว่าปกติ ธนาคารไม่สามารถเข้าถึงตลาดเงิน สินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องในภาวะปกติมีสภาพคล่องลดลงและทำให้ต้องขายในราคาต่ำกว่าราคาตลาด ภาวะในการสนับสนุนบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน เป็นต้น จากผลการทดสอบภาวะวิกฤติสภาพคล่องในปี 2563 แสดงให้เห็นว่าธนาคารยังมีสภาพคล่องส่วนเกินเพียงพอที่จะรองรับภาวะวิกฤติสภาพคล่องได้ทั้ง 3 กรณี

ธนาคารมีการจัดทำแผนรองรับภาวะฉุกเฉินเพื่อรองรับในกรณีเกิดวิกฤติสภาพคล่อง (Liquidity Contingency Plan) ที่กำหนดบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สัญญาณเตือนภัยภาวะวิกฤติสภาพคล่อง ตลอดจนขั้นตอนการดำเนินการเพื่อที่จะสามารถรับมือกับสถานการณ์ได้อย่างทันทั่วทั้งที่ และประสบความสำเร็จในการแก้ไขสถานการณ์ให้กลับสู่ภาวะปกติ นอกจากนี้ ธนาคารมี Global Medium Term Notes (GMTN) Program ซึ่งทำให้ธนาคารมีความพร้อมในการจัดหาเงินทุนระยะปานกลาง และระยะยาวจากตลาดทุนได้อย่างรวดเร็วและคล่องตัว

6) ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ

ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ หมายถึง ความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดความเสียหาย อันเนื่องมาจากความไม่เพียงพอหรือความบกพร่อง ของกระบวนการปฏิบัติงานภายใน บุคลากร และระบบงานของธนาคาร หรือจากเหตุการณ์ ความเสี่ยงภายนอกธนาคาร และรวมไปถึงความเสี่ยงด้านกฎหมาย ทั้งนี้ ไม่รวมถึงความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ และความเสี่ยงด้านชื่อเสียง

ปัจจัยความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ที่สำคัญของธนาคารประกอบด้วย

ปัจจัยภายในธนาคาร ได้แก่

- ประสิทธิภาพของกระบวนการต่าง ๆ ภายในองค์กรและระบบการควบคุมภายใน (Internal Control) ซึ่งรวมถึงกระบวนการปฏิบัติงานต่าง ๆ เพื่อรองรับการดำเนินธุรกิจ และกระบวนการในการดูแลบุคลากรของธนาคาร
- บุคลากรของธนาคาร ทั้งในส่วนของความเพียงพอของจำนวนบุคลากร คุณสมบัติ และประสิทธิภาพของบุคลากร ซึ่งรวมถึงไปถึงคุณภาพการให้บริการและการดูแลลูกค้า ความรู้ความเข้าใจในผลิตภัณฑ์และบริการซึ่งมีแนวโน้มซับซ้อนมากขึ้น และการนำเสนอขายต่อลูกค้าได้อย่างเหมาะสม
- ระบบงานต่าง ๆ ของธนาคาร ทั้งในส่วนของความสามารถของระบบงานในการรองรับการดำเนินธุรกิจของธนาคาร และความซับซ้อนของระบบงานซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงได้ เป็นต้น

ปัจจัยภายนอกธนาคาร ได้แก่

- พฤติกรรมของบุคคลภายนอก เช่น การโจรกรรมหรือฉ้อโกงทรัพย์สินหรือข้อมูลของธนาคาร การฟอกเงิน เป็นต้น
- สาธารณภัยและภัยธรรมชาติต่าง ๆ หรือเหตุการณ์ความไม่สงบต่าง ๆ ที่อาจมีผลทำให้ทรัพย์สินของธนาคารเสียหายได้ รวมถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดต่ออันตรายหรือโรคอุบัติใหม่ ที่แพร่ระบาดอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทำให้มีผู้เจ็บป่วยเสียชีวิตและส่งผลกระทบต่อการทำงานตามปกติต้องหยุดชะงักหรือเปลี่ยนรูปแบบไป
- การตรากฎเกณฑ์ใหม่ หรือเพิ่มเติมปรับปรุงกฎเกณฑ์เดิมของทางการและผู้กำกับดูแลต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ที่มีแนวโน้มเข้มข้นมากขึ้นทั่วโลก ส่งผลให้ธนาคารต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญเพื่อให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ที่ตราใหม่หรือเพิ่มเติมปรับปรุงนั้น

ธนาคารตระหนักดีว่า การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการที่ดี เป็นสิ่งสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจให้บรรลุผลสำเร็จได้อย่างยั่งยืน โดยเฉพาะในสถานการณ์แวดล้อมปัจจุบันทั้งภายในและภายนอกประเทศซึ่งมีความไม่แน่นอน ธนาคารจึงให้ความสำคัญต่อการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการอย่างมีประสิทธิภาพ และครอบคลุมการดำเนินงานทั่วทั้งธนาคารอย่างเพียงพอ และเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่คาดคิดดังกล่าวได้อย่างทันกาล รวมทั้งการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของทางการทั้งในประเทศและต่างประเทศที่มีแนวโน้มเข้มข้นมากขึ้น

นอกจากนี้ ธนาคารยังให้ความสำคัญกับคุณภาพการให้บริการ และการดูแลลูกค้า การเสนอขายผลิตภัณฑ์และบริการที่เหมาะสม การเสริมสร้างความปลอดภัยของระบบงาน ระบบสารสนเทศ ช่องทางการให้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์/ดิจิทัลต่าง ๆ รวมถึงการบริหารความเสี่ยงที่เกิดจากการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์และบริการของธนาคาร เช่น บัตรเครดิต บัตรเอทีเอ็ม และบริการทางอิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ เป็นต้น เพื่อสร้างความมั่นใจต่อลูกค้าของธนาคาร รวมถึงการวิเคราะห์ ประเมิน และควบคุมความเสี่ยง สำหรับผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อให้มั่นใจว่า ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ และมีกระบวนการควบคุมที่เหมาะสมก่อนการเสนอให้บริการต่อลูกค้า

การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ครอบคลุมถึงการนิยามความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง การดูแลติดตามความเสี่ยง ตลอดจนการบริหาร และควบคุมความเสี่ยง โดยทุกหน่วยงานมีหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรง ในการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการของหน่วยงานตนเอง และกำหนดมาตรการบริหารและติดตามควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่กำหนด โดยการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม และสร้างวัฒนธรรมการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการภายในธนาคาร

หลักการสำคัญในการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการของธนาคารเริ่มจากการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการแก่พนักงานของธนาคารให้เข้าใจตรงกันอย่างยิ่ง และปลูกฝังวัฒนธรรมการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการภายในธนาคารให้เป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการทางธุรกิจด้านต่าง ๆ ของธนาคารต่อไปอย่างยั่งยืน โดยเครื่องมือหลักในการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Tools for Operational Risk Management) ได้แก่ การประเมินความเสี่ยงและการควบคุมภายในของตนเอง (Risk Control Self-assessment : RCSA) เพื่อระบุความเสี่ยงด้านปฏิบัติการได้อย่างครบถ้วนถูกต้อง และสามารถประเมินความเสี่ยงและประสิทธิภาพของการควบคุม ตลอดจนวิเคราะห์รายละเอียดเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการลดความเสี่ยง และดำเนินการลดความเสี่ยงตามแนวทางที่เลือกแล้ว โดยมีการติดตามความคืบหน้าและระดับความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ เช่น ข้อมูลที่ใช้ติดตามความเสี่ยง (Risk Monitoring Information : RMI) และระบบการรายงานข้อมูลเหตุการณ์ความเสียหายที่เกิดจากความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Loss Data) ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญให้ธนาคารนำมาประมวลและวิเคราะห์พิจารณามาตรการป้องกัน ควบคุม และ/หรือลดความเสี่ยงดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งทบทวนกระบวนการทั้งหมดดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ

ธนาคารมีคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารระดับสูงของธนาคารจากทั้งสายธุรกิจและสายสนับสนุน โดยมีหน้าที่สนับสนุนและควบคุมดูแลการดำเนินการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการและการบริหารความเสี่ยงต่อเนื่องทางธุรกิจให้เป็นไปตามนโยบายของธนาคาร

ธนาคารมีหน่วยงานความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ สังกัดสายบริหารความเสี่ยง เพื่อดูแลการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ เช่น

การติดตามและสนับสนุนทุกหน่วยงานให้ดำเนินการตามระบบการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการภายในหน่วยงานของตน การบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการในระดับภาพรวมองค์กร การพิจารณาแนวทางการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการในขั้นตอนการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ การคำนวณเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านปฏิบัติการภายใต้หลักเกณฑ์ Basel การดูแลระบบและวิเคราะห์ข้อมูลเหตุการณ์ความเสียหายที่เกิดจากความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Loss Data) เป็นต้น หน่วยงานบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการมีการประสานงานกับหน่วยงานกำกับดูแล และสายตรวจสอบและควบคุม โดยการแลกเปลี่ยนข้อมูล ร่วมกันวิเคราะห์ และกำหนดแนวทางการบริหารควบคุม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารความเสี่ยงด้านปฏิบัติการและกระบวนการควบคุมภายในของธนาคาร

ธนาคารมีการบริหารความเสี่ยงต่อเนื่องทางธุรกิจ (Business Continuity Management : BCM) เพื่อให้มั่นใจว่าธนาคารสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างต่อเนื่องเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินต่าง ๆ ที่ทำให้การปฏิบัติงานตามปกติต้องหยุดชะงัก โดยธนาคารมีนโยบายการบริหารความเสี่ยงต่อเนื่องทางธุรกิจ (BCM Policy) ซึ่งได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการธนาคาร อีกทั้งมีการกำหนดมาตรฐาน และกรอบการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง (BCM Framework) ในการพิจารณาทบทวนและจัดทำแผนรองรับการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง (Business Continuity Plan) อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ครอบคลุมและพร้อมรองรับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น รวมถึงจัดให้มีการฝึกซ้อมทดสอบเป็นประจำทุกปี

7) ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Risk : IT Risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยี ซึ่งจะมีผลกระทบต่อระบบหรือการปฏิบัติงาน รวมถึงความเสี่ยงที่เกิดจากภัยคุกคามทางไซเบอร์

ปัจจัยความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่สำคัญของธนาคาร ประกอบด้วย ปัจจัยภายใน ได้แก่ ความสามารถและความซับซ้อนของระบบงานและเทคโนโลยีที่ธนาคารนำมาใช้เพื่อการดำเนินธุรกิจ การรักษาความปลอดภัยของระบบงานและข้อมูลโดยเฉพาะข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการข้อมูลส่วนบุคคล ความถูกต้องแม่นยำของการประมวลผล การพัฒนาความรู้และความสามารถของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานเทคโนโลยีใหม่ ๆ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเพียงพอของบุคลากร ซึ่งรวมถึงความเสี่ยงเกี่ยวกับการทุจริตหรือการละเลยการปฏิบัติงาน สำหรับปัจจัยภายนอก ได้แก่ ความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางไซเบอร์ (Cyber Risk) ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว มีรูปแบบที่หลากหลาย และมีความซับซ้อนมากขึ้น นอกจากนี้ ในปัจจุบันความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของห่วงโซ่อุปทานที่มี การพึ่งพาเทคโนโลยี การเชื่อมโยงข้อมูลธุรกิจ เชื่อมโยงความเสี่ยงของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี และการจัดการความปลอดภัยข้อมูลในการทำธุรกิจ กลายเป็นปัจจัยที่สร้างโอกาสและความเสี่ยงทางธุรกิจ ตามภูมิทัศน์ทางธุรกิจ ซึ่งกำลังมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในด้านการเข้าสู่ยุคดิจิทัล

ทั้งนี้ ธนาคารตระหนักถึงความเสี่ยงที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Risk : IT Risk) และความสำคัญของการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของสารสนเทศและความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ (Information Security and Cyber Security) ธนาคารจึงได้กำหนดนโยบายการบริหารความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT Risk Management Policy) ปรับปรุงนโยบายการรักษาความปลอดภัยข้อมูล ให้ครอบคลุมความมั่นคงปลอดภัยด้านไซเบอร์ และดำเนินการยกระดับความพร้อมและเพิ่มขีดความสามารถในการกำกับดูแลและบริหารจัดการความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้เป็นไปอย่างเหมาะสมทั้งองค์กร โดยการสร้างกรอบการดำเนินการในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ปรับปรุงเทคโนโลยีด้านความมั่นคงปลอดภัยให้ทันสมัยและครอบคลุมการจัดการเทคโนโลยีใหม่ ๆ อยู่เสมอ ปรับเปลี่ยนกรอบการประเมินความเสี่ยงตามสถานการณ์อย่างเหมาะสม สร้างความตระหนักและความรู้ความสามารถด้านความมั่นคงปลอดภัยให้กับบุคลากรของธนาคาร รวมถึงลูกค้าหรือผู้ใช้บริการของธนาคารอยู่เป็นประจำ พัฒนาแผนการรับมือภัยไซเบอร์ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อลดผลกระทบได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเสริมสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อเพิ่มความสามารถในการรับมือและจัดการความเสี่ยงทางไซเบอร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

8) ความเสี่ยงจากความเพียงพอของเงินกองทุน

เงินกองทุนเป็นแหล่งเงินทุนที่มีความสำคัญมากในการดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงิน ดังนั้น การจัดการเงินกองทุนอย่างมีประสิทธิภาพ สະท้อนถึงความมั่นคงแข็งแกร่งทางการเงิน และส่งผลโดยตรงต่อความน่าเชื่อถือของสถาบันการเงินนั้น ๆ

โครงสร้างเงินกองทุนตามประกาศหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนตามแนวทาง Basel III ของธนาคารแห่งประเทศไทย แบ่งออกเป็น เงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของ (Common Equity Tier 1) เงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นตราสารทางการเงิน (Additional Tier 1) และเงินกองทุนชั้นที่ 2 (Tier 2)

- เงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของ ประกอบด้วย
 - 1) ทุนชำระแล้ว
 - 2) ส่วนเกิน (ต่ำกว่า) มูลค่าหุ้นสามัญ
 - 3) ทุนสำรองตามกฎหมาย
 - 4) เงินสำรองที่จัดสรรจากกำไรสุทธิ
 - 5) กำไรสุทธิคงเหลือหลังการจัดสรร
 - 6) ส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของ
 - 7) รายการอื่นของส่วนของเจ้าของ
 - 8) รายการหักต่าง ๆ อาทิ ค่าความนิยม สินทรัพย์ไม่มีตัวตน และสินทรัพย์ภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี เป็นต้น
- เงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นตราสารทางการเงิน ประกอบด้วยส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นตราสารทางการเงิน

- เงินกองทุนชั้นที่ 2 ประกอบด้วย
 - 1) ตราสารหนี้ด้อยสิทธิระยะยาวที่มีสิทธิด้อยกว่าผู้ฝากเงินและเจ้าหนี้สามัญ
 - 2) เงินสำรองทั่วไป (General Provision) รวมแล้วไม่เกินร้อยละ 1.25 ของสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต
 - 3) ส่วนได้เสียที่ไม่มีอำนาจควบคุมที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2

ทั้งนี้ ในการนำแนวทาง Basel III มาบังคับใช้ ธนาคารแห่งประเทศไทยมีการผ่อนปรน สำหรับตราสารหนี้ด้อยสิทธิที่นับเป็นเงินกองทุนชั้นที่ 2 ซึ่งมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ Basel III ในเรื่องความสามารถในการรองรับผลขาดทุน (Loss Absorption) ในกรณีที่ธนาคารไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ (At the Point of Non-viability) กล่าวคือไม่มีเงื่อนไขให้สามารถแปลงเป็นหุ้นสามัญหรือตัดเป็นหนี้สูญ เมื่อทางการตัดสินใจจะเข้าช่วยเหลือทางการเงินแก่ธนาคาร โดยธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ทยอยลดนับเป็นเงินกองทุนในอัตราร้อยละ 10 ต่อปี เริ่มตั้งแต่ปี 2556 ถึงปี 2565

เงินกองทุนในระดับกลุ่มธุรกิจทางการเงินของธนาคาร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 และ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 มีดังนี้

	หน่วย : ล้านบาท	
	31 ธค. 63	31 ธค. 62
เงินกองทุนชั้นที่ 1	431,381	406,529
เงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของเจ้าของ	407,621	406,463
เงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นตราสารทางการเงิน	23,760	66
เงินกองทุนชั้นที่ 2	70,686	72,211
เงินกองทุนทั้งสิ้นตามกฎหมาย	502,067	478,740

ปัจจัยความเสี่ยงด้านความเพียงพอของเงินกองทุน ได้แก่ ประเภทปริมาณและคุณภาพของสินทรัพย์เสี่ยง และความสามารถในการหารายได้ของธนาคาร ซึ่งภาวะวิกฤติเศรษฐกิจอาจทำให้ธนาคารมีสินทรัพย์รวมถึงเงินลงทุนที่มีคุณภาพลดลง และ/หรือมูลค่าของสินทรัพย์เงินลงทุน และ/หรือหลักประกันลดต่ำลง ทำให้สินทรัพย์เสี่ยงของธนาคารเพิ่มขึ้น ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผลกำไรของธนาคาร และทำให้เงินกองทุนของธนาคารลดลง อันจะนำไปสู่ระดับของเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงที่ลดลงด้วย

ในการบริหารความเพียงพอของเงินกองทุน ธนาคารมีเป้าหมายที่จะดำรงฐานะของเงินกองทุนในระดับเพียงพอที่จะสนับสนุนยุทธศาสตร์การขยายธุรกิจภายใต้กรอบความเสี่ยงที่ยอมรับได้ของธนาคาร และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของทางการ ตลอดจนความคาดหวังของตลาด

กระบวนการบริหารเงินกองทุนของธนาคารเป็นไปตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนโดยทางการ โดยมีการประเมินความเสี่ยงและ

ความเพียงพอของเงินกองทุนภายใต้กระบวนการ ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) ซึ่งเป็นการประเมินความเสี่ยงทั้งหมดที่มีนัยสำคัญแบบมองไปข้างหน้า เพื่อให้ธนาคารสามารถบริหารความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพ และมีระดับของเงินกองทุนที่เพียงพอต่อการดำเนินธุรกิจ ทั้งภายใต้ภาวะปกติและภาวะวิกฤติ

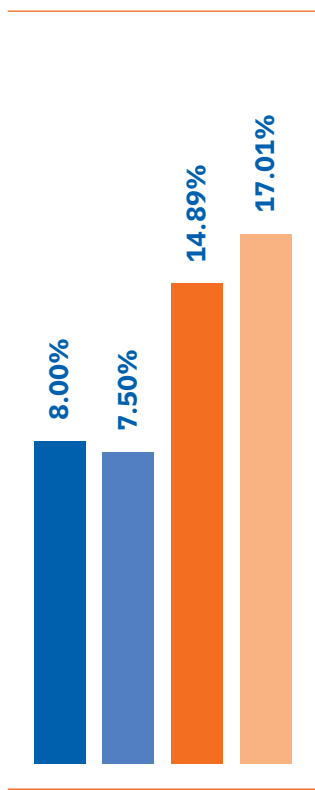
ธนาคารคำนวณความเพียงพอของเงินกองทุนขั้นต่ำตามหลักเกณฑ์ Basel III ของธนาคารแห่งประเทศไทย โดยใช้วิธี Standardised Approach (SA) สำหรับความเสี่ยงด้านเครดิต ความเสี่ยงด้านตลาด และความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ

ภายใต้หลักเกณฑ์ Basel III ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยและกลุ่มธุรกิจทางการเงินของธนาคารพาณิชย์ดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำเป็น 3 อัตราส่วน ได้แก่ อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้นที่เสี่ยง ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 4.50 อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 6.00 และอัตราส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 8.50 และกำหนดการดำรงเงินกองทุนส่วนเพิ่มเพื่อรองรับผลขาดทุนในภาวะวิกฤติ (Capital Conservation Buffer) โดยให้ดำรง

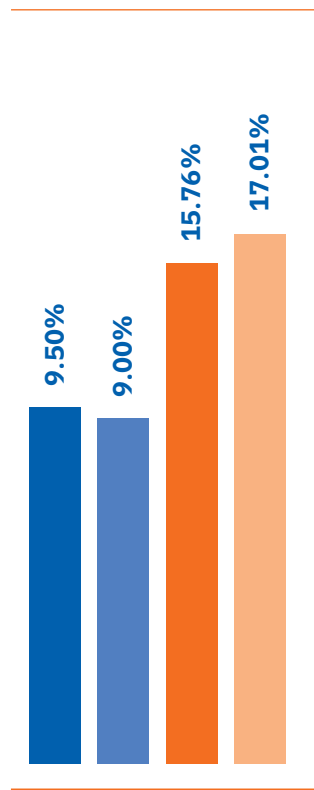
อัตราส่วนเงินกองทุนส่วนเพิ่มอีกมากกว่าร้อยละ 2.50 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2562 เป็นต้นไป รวมทั้งกำหนดให้ธนาคารในฐานะธนาคารพาณิชย์ที่มีนัยต่อความเสี่ยงเชิงระบบต้องดำรงเงินกองทุนส่วนเพิ่มเพื่อรองรับความเสียหาย (Higher Loss Absorbency) ในรูปของเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้นที่เสี่ยง เพิ่มเติมจากการดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนขั้นต่ำอีกร้อยละ 1.00 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563 เป็นต้นไป ดังนั้น ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2563 ธนาคารต้องดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้นที่เสี่ยง มากกว่าร้อยละ 8.00 อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง มากกว่าร้อยละ 9.50 และอัตราส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง มากกว่าร้อยละ 12.00

ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563 กลุ่มธุรกิจทางการเงินของธนาคารมีอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้นที่เสี่ยง อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง และอัตราส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง ที่ร้อยละ 14.89, 15.76 และ 18.34 ตามลำดับ ในขณะที่ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 อยู่ที่ร้อยละ 17.01, 17.01 และ 20.04 ตามลำดับ ทั้งนี้ เงินกองทุนของธนาคารอยู่ในระดับที่สามารถรองรับการดำรงเงินกองทุนส่วนเพิ่มดังกล่าวแล้ว

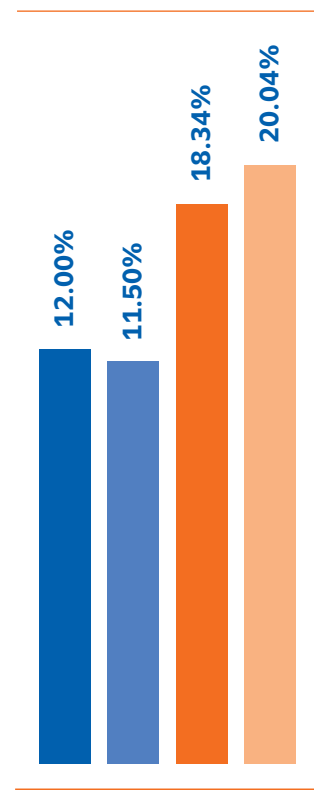
อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ที่เป็นส่วนของผู้ถือหุ้นที่เสี่ยง

อัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 ต่อสินทรัพย์เสี่ยง

อัตราส่วนเงินกองทุนทั้งสิ้นต่อสินทรัพย์เสี่ยง

● เกณฑ์ที่ ธปท. กำหนด ปี 2563
● เกณฑ์ที่ ธปท. กำหนด ปี 2562

● อัตราส่วนเงินกองทุนของกลุ่มธุรกิจทางการเงินของธนาคาร ณ 31 ธ.ค.2563
● อัตราส่วนเงินกองทุนของกลุ่มธุรกิจทางการเงินของธนาคาร ณ 31 ธ.ค.2562